

SVENDBORG INTERNATIONAL MARITIME A

radio telegrafien

MEDLEMSBLAD FOR

RADIOTELEGRAFISTFORENINGEN AF 1917

NR. 2 2012

95. ÅRGANG

Fødselsdage

JUNI

2. juni
60 år. 4303
Pia Margit Johnsen
Svanevej 8, Ny Sebberup
8723 Løsning

9. juni
50 år. 4886
Peter Attermann Iversen
Højbjergvej 5 A, Skellerup
5540 Ullerslev

14. juni
60 år. 3794
Jens Thirup Graven Lauritzen
Albjergvej 26
5883 Oure

22. juni
90 år. 2316
Gudrun Brinkmann
Eghavevej 8 B, Troense
5700 Svendborg

28. juni
70 år. 3171
Gerhart Kohls
Vindeby Violvej 16
5700 Svendborg

30. juni
70 år. 2801
Joan Andersen
Lodsvej 25, Nordby
6720 Fanø

30. juni
70 år. 5645
Finn Illum Jørgensen
Grundtvigsvej 54
5230 Odense M

JULI

21. juli
75 år. 2037
Walther S. Østerlund
Flintlåsøgatan 37
27136 Ystad

26. juli
60 år. 5559
Søren Christensen
Almindingensvej 24
3751 Østermarie

AUGUST

20. august
70 år. 3070
Hans Chr. Vestergaard Jensen
Degnevænget 8, Kr. Stillinge
4200 Slagelse

27. august
75 år. 2274
Leif Steenberg
Paris Boulevard 42
2650 Hvidovre

28. august
60 år. 5527
Erik Fl. Sanimvinaq Pedersen
Initsaaip Aqqulaa B-265
3980 Ittoqqortoormiit

SEPTEMBER

9. september
75 år. 3384
Reijo Antti Andersen
Østergågade 24-25
4800 Nykøbing F

12. september
50 år. 4684
Anette Rønne Ibsen
Lauritz Sørensens Vej 75, 4. 0002
2000 Frederiksberg

13. september
70 år. 2602
Poul-Erik Hansen
Rønnevej 27
4700 Næstved

16. september
75 år. 2167
Teddy Henning Nielsen
Englandsvej 86, 1.tv.
2300 København S.

27. september
75 år. 5639
Ervin Olsen
Kalvens Kvarter 7
2750 Ballerup

Foreningen ønsker tillykke!

radio telegrafen

Medlemsblad for
Radiotelegrafistforeningen af 1917

Nr. 2
Maj 2012
95. årgang

ISSN: 0033-8508

Redaktion:

Jan Preisler
(Ansvarshavende)

Udgiver:

Radiotelegrafistforeningen af 1917
Gl. Køge Landevej 55, 5.sal
2500 Valby
Telefon 33 14 19 17
Girokonto: 540 - 1917
Netbank: 43105401917
E-mail: raf1917@post.tele.dk
www.raf1917.dk

Oplag:

650 eksemplarer

Telefontid:

Mandag, onsdag og fredag: 11.00-14.00

Kontoret i Grønland:

Telefax 32 95 99

Formand:

Carol Ann Thrane
Tlf.: 38 71 40 88

Forretningsfører:

Vagn Klovborg
Tlf. 56 63 09 59

Layout:

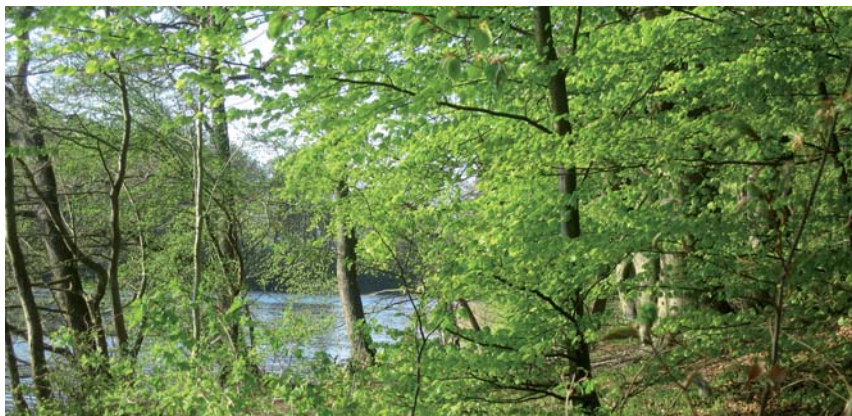
Bodil Laursen og Jan Preisler

Produktion:

Special-Trykkeriet Viborg a/s
Livøvej 1,
8800 Viborg - Telefon 86 62 40 33

Forsidebillede:

SIMAC, Svendborg
Fra venstre: Jan Preisler, Geert Willendrup
(OXA), Regner Seidler og Erik Rasmussen
(SIMAC)
Foto: Anni Solberg

Det er i dag et vejr, et forårsvejr.....

Det er i dag et vejr, et forårsvejr. Sådan sang Kim Larsen engang, og det er da også lige det, man kunne blive fristet til at synge med på i dag.

Den 1. maj – en herlig dag med flot vejr med sol– og med masser af taler rundt omkring i vores gamle land både fra den højre, den venstre og den midterste del af Folketinget. En af landets mest fremtrædende politikere udtalte her til morgen (på et af de tidlige 1. maj møder), at der må skaffes flere private arbejdspladser, og at det var imponerende, så tilbageholdende lønmodtagerne havde været med hensyn til de seneste overenskomstforhandlinger. En anden noget yngre, men ikke mindre kendt politiker, udtalte, at der ikke skabes flere arbejdspladser ved at pukke på de arbejdsløse.

Fine udtalelser og efter min mening sande udsagn (bortset fra, at det med at skaffe flere arbejdspladser burde være „hele vejen rundt“ og ikke kun „private arbejdspladser“), men hvad sker der?

Gør dog noget ved det, alle I kloge hoveder inde på Borgen!!

Men pse permanente løsninger. Der er ikke brug for hovsa-løsninger.

Men nu over til noget mere fornøjeligt:

Vi har som bekendt lige afholdt det 36. repræsentantskabsmøde, og jeg takker repræsentanterne, revisorerne, medlemmerne af redaktionsudvalget og andre for fremmødet, ligesom jeg takker ydmygest for genvalget til endnu en 2-årig periode som foreningens formand.

Penneførerens referat af hele repræsentantskabsmødet kan ses i bladet her og på foreningens hjemmeside. Af referatet fremgår det bl.a., at der er lagt op til „endnu mere fest og farver“ end vi hidtil har haft – og her taler jeg ikke om foreningens fødselsdag. Så I må selv finde ud af, hvad jeg mener med det, men der er selvfølgelig afsat penge på budgettet til det.

Med hensyn til vores 95-årsfødselsdag, så har tilmeldingen, hvor der var deadline i går, været helt overvældende. Det er dejligt, at så mange af foreningens medlemmer har lyst til at fejre dagen.

Carol Ann Thrane

Carol Ann Thrane
Formand

Henning Poulsen
Næstformand

Jørgen Lund-Ertel

Karl Erik Birkholm

Jørgen Andresen Jensen

Deltagerne i repræsentantskabsmødet i Fredericia

Den 19. og 20. april 2012 afholdt foreningen sit ordinære repræsentantskabsmøde nr. 36 i Fredericia.

Foreningens formand Carol Ann Thrane bød velkommen til repræsentantskabsmødet og oplæste efterfølgende navnene på medlemmer, som i den forløbne periode fra sidste repræsentantskabsmøde var afgået ved døden.

Medlem nr. 1607 Poul O. Christiansen, 1777 Bjarne Thomsen, 1781 Bent Zimmermann Mortensen, 2492 Klaus Niemann, 3146 Mogens L. Madsen, 3477 Svend Thomas Miller, 3507 Poul Jørgen Sørensen, 4010 Fritz Thorhauge, 4057 Lone Jeppesen, 4879 Steen Munksgaard, 5548 Palle Ritter, 5560 Erik Kronborg, 5590 Svend Erik Hendriksen, 5591 Svend G. Bjørneboe.

Repræsentantskabet mindedes stående kollegerne ved et minuts stilhed.

Birger Riis-Hansen blev valgt som dirigent, og han konstaterede at repræsentantskabsmødet var lovligt varslet samt, at man var beslutningsdygtige.

Jan Preisler blev valgt som protokolfører.

Første dagsordenspunkt var forslag til ændring af forretningsorden, og til det var indkommet 3 forslag.

1. Man foreslog, at repræsentantskabet *kan* nedsætte permanente udvalg (OKLA, OKGØ og RED-Udvalg), og hvis man valgte ikke at nedsætte nævnte udvalg, ville

FU varetage udvalgets arbejde og funktioner, evt. assisteret af sagkyndige.

Hvor det er nødvendigt med særlig ekspertbistand i en forhandling, kan de enkelte tjenestesteders tillidsrepræsentanter og/eller talsmænd indkaldes. Tillidsrepræsentantområdet varetages af OKLA eller forretningsudvalget. Målsætningen er følgende:

- at tilvejebringe og foranstalte uddannelser for foreningens tillidsrepræsentanter, herunder medlemmer af Samarbejdsudvalg og sikkerhedsrepræsentanter

- at vedligeholde og udbygge kontakten mellem foreningen og tillidsrepræsentanterne

- at støtte tillidsrepræsentanterne i deres arbejde som medlemmernes valgte repræsentanter.

2. Tidligere beslutning om udpegning af statsautoriseret revisor blev afløst af ny beslutning om, at FU bemyndiges til at indgå aftale med revisor om revidering af foreningens regnskaber.

3. Beløbsstørrelse for arbejde udført for foreningen blev hævet til 170.- kr i timen. De 3 forslag blev vedtaget.

Der var stillet forslag til ændring af forretningsordenens bestemmelse om de kritiske revisorers opgaver, således at man fremover sikrer større og mere effektiv kontrol af udgifter og bilagsdokumentation. Forslaget blev vedtaget.

Årsberetningerne fra OKLA, OKGØ og RED-udvalget, der forelå i skriftlig form, blev godkendt.

Klargøring

Carol Ann Thrane redegjorde i formandsberetningen bl.a. for følgende: De mange afskedigelser ved FE og Interpol. I den forbindelse har sekretariatet udført en del ekstra arbejde. Foreningen har flyttet kontoradresse, og foreningens arkivalier er nu sorteret og placeret i kælderrum på foreningsadressen. Drift af feriehusene har givet en del arbejde med tilsyn og generel vedligeholdelse. Foreningen har fået ny revisor og der er sket ændring af kontingentindbetaling ved overgang fra aktiv til passivt medlemskab. Endvidere er der indført strammere procedure vedr. „dårlige betalere“. I den forbindelse opfordres medlemmerne til at give meddelelse til kontoret ved langvarig bortrejse for at undgå problemer vedr. kontingentbetaling. DVD'er med scannede medlemsblade fra 1914-2011 er færdiggjort og udsendt til samtlige medlemmer. FU har besluttet at fremsende gaver i forbindelse med jubilæer som medlem af foreningen uafbrudt i 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70 og 75 år.

Næstformanden har ordet

FU har besluttet at sende fødselsdagsgaver ved 50, 60, 70, 75, 80, 85, 90, 95 og 100-årsdage. På nuværende tidspunkt er der stor tilmelding til 95- års jubilæumsfesten i oktober, og man forsøger at sikre tilstrækkelig plads, så alle rettidigt tilmeldte kan komme med. Til slut udtrykte Carol tak til alle, der udfører et stort og ulønnet arbejde for foreningen i interne og eksterne udvalg. Formandens beretning blev godkendt med akklamation.

Indlæg fra Søren Høg Christensen

Regnskaberne for de forløbne 2 år blev forelagt til godkendelse af regnskabsfører Jørgen Lund-Ertel. Foreningens revisor havde godkendt og påtegnet regnskaberne, som repræsentantskabet efterfølgende godkendte.

Formand for OKLA Ingemann Ganderup og formand for OKGØ Karl Erik Birkholm redegjorde for arbejdet med nuværende og fremtidige overenskomster, og deres redegørelser blev efterfølgende godkendt.

Der forelå 2 forslag til behandling på repræsentantskabsmødet. FU havde dels fremsat forslag om uændrede forhold og vilkår for afholdelse af veteranfrokoster og dels forslag om stigning af husleje for feriehusene i de kommende 2 år.

Repræsentantskabet drøftede indgående spørgsmålet om veteranfrokoster, og der blev bl.a. udtrykt øn-

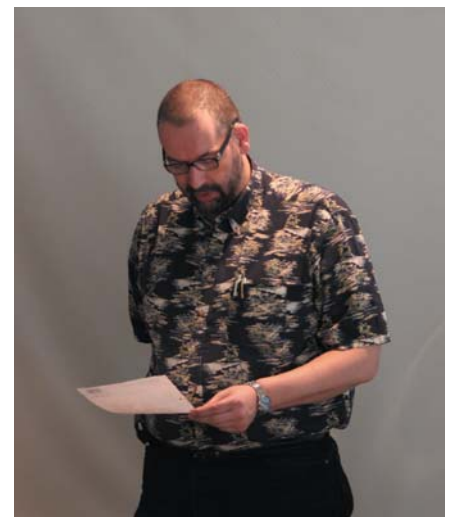
Formandens beretning

ske om afholdelse af sammenkomster for medlemmer i såvel Grønland som Jylland.

Et forslag til repræsentantskabsbeslutning blev derefter fremsat således: Det foreslås, at nuværende ordning vedrørende veteranfrokoster fortsætter uændret, og at der kan afholdes veteranfrokoster i Grønland efter samme forskrifter som i Danmark. Herudover kan der afholdes et antal sociale sammenkomster for medlemmer forskellige steder i Danmark samt i Grønland.

Budget for sammenkomsterne:

Veteranfrokoster i Danmark 10.000 kr. årligt
 Veteranfrokoster i Grønland 10.000 kr. årligt
 Social sammenkomster i Danmark 10.000 kr. årligt
 Sociale sammenkomster i Grønland 10.000 kr. årligt

Karl Erik Birkholm kommenterer

Ikke anvendte midler indenfor hele rammen kan overføres til følgende år efter forretningsudvalgets beslutning. Forretningsudvalget bemyndiges til at fastholde minimum og maximum for antal deltagere for hver enkelt sammenkomst.

Forretningsudvalget bemyndiges til at fastsætte et maximumbeløb pr. deltager i alle sammenkomster og frokoster.

Forslaget blev enstemmigt vedtaget.

Jørgen Lund-Ertel begrundede forslag om huslejestigninger for feriehusene hvorefter repræsentantskabet vedtog forslaget.

Foreningens fremtid.

Med et faldende medlemstal er det nødvendigt at tage spørgsmålet om foreningens fremtid op på nuværende tidspunkt. Repræsentantskabet drøftede derfor indgående forskellige forslag til strategier og løsningsforslag, idet der jo er mange aspekter som skal undersøges og belyses af såvel arbejdsretlig, juridisk, økonomisk og foreningsteknisk karakter.

Der blev fremsat følgende beslutningsforslag:

Repræsentantskabet pålægger forretningsudvalget at fremlægge konkrete forslag til foreningens fremtid. Forretningsudvalget pålægges at involvere så mange af foreningens aktive og passive medlemmer som muligt i udarbejdelsen af disse forslag, således at det kommende repræsentantskab

Ingemann Ganderup

Budgettet handler om store tal

kan tage stilling til forslagene på foreningens repræsentantskabsmøde i 2014.

Forslaget blev enstemmigt vedtaget, og der lægges nu op til bred drøftelse af spørgsmålet i såvel FU som blandt medlemmerne i bl.a. Radiotelegrafren, på hjemmesiden og ved evt. medlemsmøder.

Valg af formand - Carol Ann Thrane

Valg af næstformand - Henning Poulsen

Valg af Forretningsudvalg - Karl Erik Birkholm, Jørgen Lund-Ertel og Jørgen Andresen Jensen

Valg af suppleanter til FU - Søren Høg Christensen, Mogens Lehd Pedersen og Ingemann Ganderup

Valg af revisorer - Hanne Blicher Nielsen og Ingemann Ganderup

Valg af revisorsuppleanter - Thorbjørn Knudsen og Tore Andreasen

Nedsættelse af faste udvalg:

OKGØ - Karl Erik Birkholm, Tore Andreasen, Søren Høg og Carol Ann Thrane.

Det blev indstillet, at der ikke nedsættes et OKLA.

RED-udvalg - Jan Preisler, Bodil Laurson, Karl Erik Birkholm og Carol Ann Thrane.

Nedsættelse af ikke faste udvalg

Festudvalget - Thorbjørn Knudsen, Kate Larsen og Carol Ann Thrane

Vedr. 100 års-udvalg - FU påtager sig arbejdet

Fastsættelse af kontingent.

Jørgen Lund-Ertel fremsatte forslag om uændret kontingent, 300 kr. pr. måned for aktive medlemmer og 320 kr. om året for passive medlemmer. Forslaget blev vedtaget

Behandling af budget for de kommende 2 foreningsår.

Jørgen Lund-Ertel fremlagde budget 2012 og 2013.

Det blev understreget, at udgift til fest i anledning af foreningens 95 års fødselsdag dækkes af midler frigivet fra PFA.

De fremlagte budgetter gav anledning til diskussion og justeringer.

Budgetterne blev enstemmigt vedtaget.

Regnskabet forelægges

Eventuelt.

Søren Høg Christensen

– spurgte om forsikring i forbindelse med kritisk sygdom. Er det noget som hører under foreningens regi? Carol Ann Thrane svarede, at forskellige arbejdspladser har indført forsikringsordninger i forbindelse med kritisk sygdom. Foreningen har tidligere haft til overvejelse at tegne den type forsikring, men undlod, fordi det var for kostbart. Men spørgsmål kan tages op i forbindelse med overenskomstforhandlinger med GLV.

Thorbjørn Knudsen

- Hvor meget hæfter vi for vedr. konfliktfond (FTF)?

Vagn Dam Klovgang oplyste, at foreningen er forpligtet på et beløb mellem 300.000 - 400.000 kr. m.h.t. konfliktfond.

Birger Riis Hansen

- redegjorde som foreningens repræsentant i PFA, C. om netop afholdt valg af formand i udvalget.

Søren Høg Christensen

- omtalte kommende overenskomstforhandlinger for AFIS.

Dirigenten takkede til slut forsamlingen for god ro og orden hvorefter Carol Ann Thrane bad forsamlingen slutte mødet med et trefoldigt hurra for foreningen.

Jan Preisler

Fotos:

Jan Preisler og Vagn Klovgang

Protokolføreren sætter punktum

Nyt fra OKLA

Umiddelbart før repræsentantskabsmødet holdt OKLA møde i Fredericia, hvor vi bl.a. gennemgik udestående med FPT/FE. Der er en sag om pensionsalder i forbindelse med afsked, og her rykkes CS for svar, idet foreningen har henvendt sig for at høre, om de evt. har fortilfælde.

Der er også - efter vores mening - manglende varsel ved flytning af tjenestested, men CO10 juristerne mener ikke, der er noget at gøre, idet de henviser til lignende sager fra SKAT.

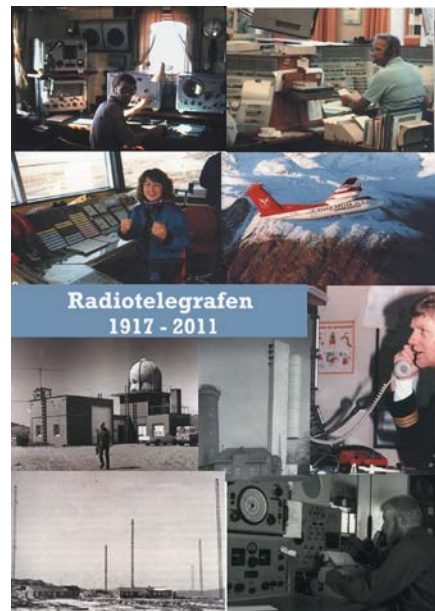
Den nye organisationsaftale mellem RAF 1917 og FPT er nu underskrevet. Det drejede sig hovedsagelig om redaktionelle ændringer.

Efter afholdt møde med RAF 1917 og FPT/FE, har FE nu udsendt retningslinjer for vagthavendes kontakt til ledelsen ved kompetencekrævende beslutninger.

Staten har nu overtaget betalingen af forsyningspligten i Danmark og Grønland. Der er nedsat et embedsmandsudvalg, som skal komme med forslag til fremtidig struktur på området.

OKLA drøftede også indkaldelsen af krav til de kommende overenskomstforhandlinger, og gode ideer er velkomne.

Ingemann Ganderup

FU har besluttet at man, om man ønsker det, kan købe ekstra eksemplarer af DVD'en med Radiotelegrafens 1917 - 2011.

Pris pr. DVD vil være 235 kr. incl. forsendelse.

95- års festen

„ Der er stadig enkelte ledige pladser til fejringen af foreningens 95-årsdag 6.-7. oktober 2012 på Hotel Munkebjerg i Vejle. De fordeles efter princippet „først til mølle“.

Ledige uger 2012

Gudmindrup Lyng:

23-26 incl., 33-41 incl.
43-52 incl.

Løkken:

32, 34, 35, 38-40 incl., 42,
44-52 incl.

Kontakt venligst foreningens kontor for nærmere information om mulige ændringer mm.

Nok en æra er sluttet!

Lukningen af Udenrigsministeriets radionet

Som led i Udenrigsministeriets effektiviseringsplan blev Udenrigsministeriets kortbølge-radionet nedlagt primo 2012, samtidig gik ministeriets leder af radiotjenesten, overtelegrafist Jens Holger Jensen på pension. Hermed sluttede en epoke i Udenrigsministeriet historie, hvor radioen har været ministeriets livlinie – ikke mindst under krige og kriser ude i den store verden.

Radiostationen, i udenrigsministeriet på Asiatisk Plads i København til brug for HF-SSB kortbølge radioforbindelse til nær og fjerntliggende ambassader, var opbygget af **Dansk Radio A/S** standard udstyr inden for den velkendte **HF Communication System 76000 serie**.

Antennen var en logperiodisk af typen **Allgon LP615** med frekvens-område 8 – 26 Mhz. Antennerotor var af typen AR248 og kunne rotere i alle retninger. Der var desuden indbygget Crypto enhed og phonepatch. Denne station blev taget i brug i 1982. Sender/modtager og antenne blev placeret på Holmen, og således fjernbetjent fra Asiatisk Plads.

Inden udenrigsministeriet flyttede til Asiatisk Plads var UM's center og radiostation placeret på Christiansborg, hvor det var lykkedes

UM's antenne HOLMEN 82.

Jens Holger Jensen i radiatorummet på Asiatisk Plads

at få tilladelse til at sætte en stor logperiodisk antenne med rotor op på taget af det gamle slot. Undertegnede blev ansat i 1975, da radionettet var under kraftig udbygning og derfor havde behov for en daglig leder. Jeg er uddannet fly-telegrafist i flyvevåbnet og erhvervede 1. kl. radio-telegrafist certifikat i 1964.

Fra Christiansborg var det primært ambassaderne i Mellemøsten og Afrika, vi havde radioforbindelse med, da teleforbindelserne til disse områder var meget ustabile og dårlige. Desuden var de ofte totalt afbrudte pga. krige i f.eks. Mellemøsten og under Golfkrigen, hvor landlinierne ikke fungerede, fordi Saddam Husseins irakiske styrker havde afbrudt dem. Her kunne kommunikationen til den danske ambassade i Kuwait alligevel lade sig gøre via ministeriets kortbølge-radio, når radiosendingen ikke blev generet. Der var en russisk støjsender, vi kaldte for „Søren Spætte“. Det lød nøjagtigt som en spætte, der sad og hamrede på en træstamme. Når russerne startede den, var det skrækeligt, ørerne flippede helt ud. Men så skiftede vi bare til en anden frekvens - de var ikke så hurtige til at følge med. Der var en formodning om, at „Søren Spætte“ var en sovjetisk lavfrekvensradar, som sendte fra Kiev-området, som dog næppe var møntet specifikt på at forstyrre den danske radiokommunikation.

Golfkrigen bød på mange minderige oplevelser. Mens den foregik, sad daværende udenrigsminister Uffe Elleman Jensen ofte i radiatorummet og kommunikerede direkte med den danske ambassade i Kuwait og Irak. Og da Danmark var blandt de få lande, der havde beholdt deres radionetværk, så kørte udenrigsministeriet også korrespondancen for 12 andre europæiske lande.

Udviklingen med etablering af nye radiostationer gik stærkt og i begyndelsen af 80'erne, hvor vi var flyttet til Asiatisk Plads, var der radioforbindelse til 15 ambassader, dette voksede til 27 ambassader i 1985. I 1989 havde vi 6 stationer der blev betjent fra Asiatisk Plads – de 3 hovedstationer var placeret med sender/modtager og antenne hos Forsvaret, i henholdsvis Holmen – Jonstruplejren og flyvestation Skalstrup.

Christiansborg Slot

Ambassadestationer var nu vokset til 37.

Senere installerede vi en High speed Rohde og Schwarz station hos Flyvevåbnet på Stevns. Denne station skulle betjene vores ambassader i Moskva, New Dehi og Damaskus. (pga stor trafikmængde).

IUM's radiocenter var der også installeret en mindre scanner-station til brug for nødopkald fra ambassaderne. Radiostationerne ude var af fabrikatet Sailor og Skanti, og de betjentes af ambassadernes udsendte korrespondent/attaché. Stationerne var af scanner-typen, og er i princippet en elektronisk postkasse, idet ambassaden blot skulle indlæse deres elektroniske post i radiostationens ARQ-lager, hvorefter ministeriet via sine hovedstationer trak posten hjem flere gange om dagen. ARQ'en var Thrane & Thrane 100 baud version. (TT1585).

Radiokommunikationsbistand til andre myndigheder.

Flyvevåbnet

Udover den daglige formidling af ministeriets telegrammer i kode/klar tekst til/fra vores ambassader verden over, ydede vi også i særlige tilfælde radiokommunikationsbistand til andre myndigheder, når de kommercielle linier var afbrudt. Eksempelvis havde vi løbende radiokontakt med et af Flyvevåbnets c-130 Hercules fly, som var i en mission til Afrika for Dansk Røde Kors.

Situationen var den, at flyet skulle medvirke til evakuering af ghanesiske statsborgere fra nabolandet Nigeria efter en intern konflikt. Her fra Danmark havde man besluttet at sende flyet af sted uden de fornødne overflyvningstilladelser – dem ville man indhente undervejs. På grund af de manglende overflyvningstilladelser måtte flyet lande i Mauritien og afvente grønt lys til fortsættelse af missionen. Flyet holdt radioforbindelsen åben ved hjælp af flyets generator, mens de holdt stand-by på jorden.

De manglende tilladelser blev indhentet og sendt til udenrigsministeriet fra vore diplomatiske repræsentationer på ruten, og vi sendte dem straks videre til flyet

Christiansborg Slot

via den etablerede radioforbindelse. Se-ner i forløbet fik vi koblet vores ambassade i Accra og Lagos sammen med hercules-flyet, således at der var direkte kontakt mellem flyet, hvor Generalsekretæren for Dansk Røde Kors var ombord. Herved var det muligt at koordinere hele indsatsen uden forsinkelse. Generalsekretæren havde under missionen flere radiotelefon-samtaler hjem til hovedkvarteret i København via vores phonepatch-system.

Søværnet

Under „Olfert Fisher“'s mission i Golfen under den første golfkrig,

sendte vi i perioder nyheder hjemmefra til besætningen ombord.

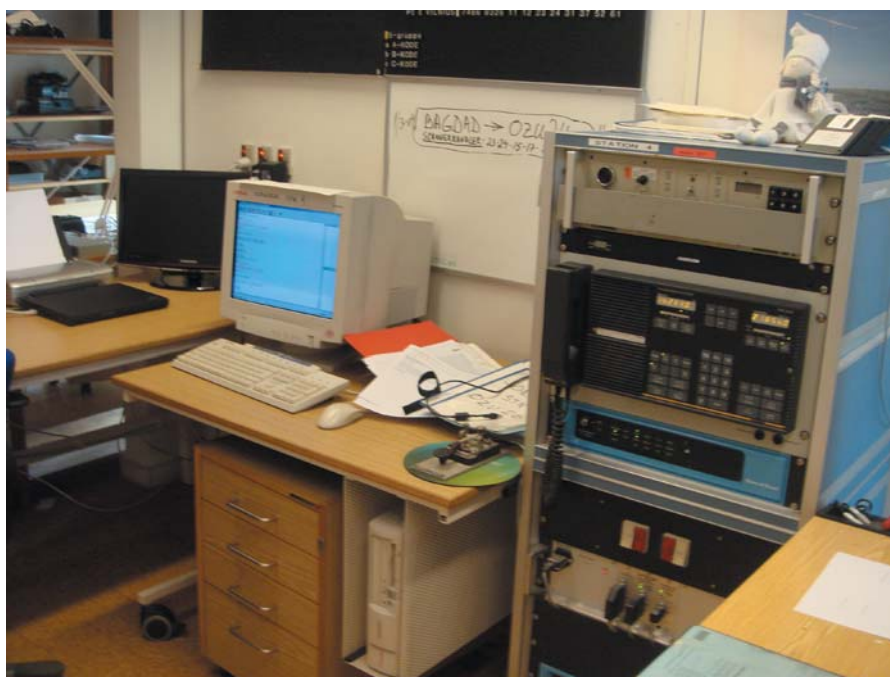
Beredskabsstyrelsen

Vi har også ydet radiobistand til Beredskabsstyrelsen, da de skulle i forbindelse med vores ambassade i Ankara, og alle forbindelser til/fra Tyrkiet var afbrudt/blokeret på grund af jordskælv.

Radiooperatørerne, som betjente udenrigsministeriets radiostationer, var primært kommunikationsfolk fra Forsvaret.

Jens Holger Jensen

Billedmateriale: Jens Holger Jensen

Asiatisk Plads

Husker du suget i maven? Og kan du stadig føle det?

For mange år siden læste jeg et sted, - jeg tror faktisk, det var i Politikens erhvervsvejledning „Hvad kan jeg blive“, at „eksamen til radiotelegrafist er stærkt præget af nervøsitet“

Ja, det kan jeg sandt for dyden godt huske. Jeg husker det især som et voldsomt sug i maven, når jeg tænkte: „den næste, der bliver kaldt ind, er mig“.

Og jeg ved, at alle de andre eksamensgængere havde det på samme måde, uanset om de ville indrømme det eller ej.

Pigerne havde små glas med beroligende piller, som de byttede indbyrdes. Det var spændingens sug, men de kaldte det for „sommerfugle i maven“. Såmænd også en ganske god betegnelse.

Husker du første gang, man skulle oprette forbindelse i virkeligheden og sad med fingre så svedige, at de fedtede rundt på nøgleknappen. Sugede det ikke, så man ret havde hul i maven?

Eller da autoalarmens klokke for første gang rev én ud af køjen midt om natten med sit trommehindeflænsende spektakel?

For nogle måneder siden fik jeg af Vagn Klovborg lov til at sidde på 1917's kontor og bladde igennem mange af de tidligere års numre af „Radiotelegraferen“ i et forsøg på at finde et diagram, som imidlertid viste sige ikke at eksistere. Pludselig stødte jeg på et gammelt digt, som udløste et par sommerfugle. Digtet er ikke særlig kunstnerisk udformet og ville nok aldrig indbringe nogen pris blandt de højpandede, men meningsindhold er ikke nødvendigvis afhængigt af kunstnerisk udformning. „Den Trådløse Synger“ (gengives side 15 i bladet). Jeg fik lov at kopiere det, tog det med hjem, hæftede det op og gik efterfølgende i ny og næ og grundede over, hvorfor det havde flagret derinde en stund.

Som barn følte man suget, når noget spændende skulle ske, f.eks. lige op til juleaften eller til fødselsdag, - forventningens sug.

For ikke at tale om angstens sommerfugle, når man havde gjort noget galt, og regnskabets time stod for døren.

Da jeg skulle udmønstre civilt for første gang og gik gennem porten til Amaliegade 33 for at blive lægeundersøgt dernede i kælderen, fik jeg spændingssuget lige idet jeg drejede om hjørnet indenfor porten og fik øje på trapperne, som man skulle gå under for at komme ned til lægekantoret. „NU begynder eventyret – HERFRA starter det“.

Selv om mine forventninger til „eventyret“ var noget mere beherskede næste gang, jeg kom der, var suget der alligevel, nøjagtig da jeg drejede om samme hjørne.

Til min store forbløffelse oplevede jeg det mange år senere, da jeg rundede selv samme hjørne i et helt andet ærinde og slet ikke skulle udmønstre.

Maver har en god hukommelse, og selv om min efterhånden har nået en betragtelig størrelse, er hukommelsen åbenbart ikke blevet fortyndet.

Den gode, gamle lampefeber har også sine egne sommerfugle: „Hvordan modtager publikum mon det foredrag, jeg har lovet at holde i aften?“

Og hvad med forelskelsen? Du godeste for et sug! Eller rettere: et antal, der dog efterhånden reduceres i styrke, ind til de, i uheldige tilfælde, kan blive til et pres i stedet.

Børn oplever det hyppigere end voksne. Og voksne oplever det hyppigere end ældre. Men selv for os seniorer sker det vel en sjældnen gang imellem.

Efter i nogen tid at have drevet usystematiske amatørstudier udi astronomien lærte jeg, at vores egen sol, som er en ganske ordinær stjerne, fusionerer 620 millioner tons brint pr. sekund. Pr. sekund!! Den lille blege skive, som skimtes gennem disen derude?? Jamen så må den da snart brænde ud! Nix – med 1,3 millioner

kilometer i diameter og i tre dimensioner udgør den en kugletank, der rummer fuel nok til at have brændt i 4600 millioner år, og vil vedblive med at gøre det i næsten lige så lang tid endnu. Altså med et forbrug på 620 millioner tons brint pr. sekund. Og den er bare en lille pjatstjerne (kaldet gul dværg) mellem milliarder gange milliarder af andre stjerner, der alle opfører sig mere eller mindre på samme måde. Det er en ufattelig ironi, der ligger i den kendsgerning, at vi små myrer på et fnug af en klode går og hunger efter en lillebitte brøkdæl af den energi, som universet bare sprøjter ud, som var det affald.

Måske er det et udtryk for oplevelsesfattigdom, at den slags kan udløse et ærbødighedens sug i maven, men i min seniorverden er det sådan, det er.

De tolkninger, der kommer fra videnskaben, efter at man har gransket teleskopers og satellitters meldinger, fortæller om et univers, der overhovedet ingen respekt har for størrelser, hastigheder, energiudladninger og fysikstridige fænomener.

Det er emner, der, i størrelse og antal, udmærket kunne bruges som grundlag for en ny religion, hvilket jeg dog p.t. ikke har planer om, idet jeg synes, at jordkloden allerede rummer had, vold og krige nok.

Tilbage til det der digt. Hvad blev resultatet af grunderierne? Hvorfor sommerfuglene?

Det er svært at udtrykke forståeligt. Men det har noget at gøre med skæbnerne og universet. Skæbner har sit eget greb om én. Og radiobølgerne, der jager derud ad med et stundom skæbnesvangert indhold, må vel have en vis appeal til os telegrafister. Det var jo os, der jog dem af sted. Digteren taler også til os om, at ikke alt er så begrænset, som vi er tilbøjelige til at gå og tro.

Ganske det samme, som universet fortæller.

2889 Bent Hansen

Veteranfrokosten 8. marts i Sundby Sejlforening

Nok et velbesøgt veterantræf i de efterhånden gammelkendte hyggelige lokaler i Sundby.

Birger holdt mandtal -som sædvanlig, Seemann delte endnu en skrøne med os - som sædvanlig, Ib beklagede sig over al papirarbejdet der var på de danske skibe - som sædvanlig, og vi sang Kates Veteransang - som sædvanlig !

Jo det var en rigtig dejlig frokost, hvor der intet manglede, hverken af humør eller forplejning, og foreningen har besluttet at de gode timer også kan fortsætte -der er sat rigelige midler af til godt samvær i de næste 2 år. Både i Danmark og i Grønland, og endda med øgede muligheder for at mødes.

Bodil Laursen

*Foto:Jan Preisler
Tegninger:Hartly Sandberg*

Medlemsstatistik

Ændringer februar 2012

3454 Ivan F. Schmidt aktiv til udmeldt

Ændringer marts 2012

4177 Jan Depenau ny passiv
1777 Bjarne Thomsen afgået ved døden
1607 Poul C. Christiansen afgået ved døden

Ændringer april 2012

4274 Karin W.J. Nielsen ny aktiv
5590 Svend Erik Hendriksen afgået ved døden
3587 Kurt Nielsen ny passiv
5650 Axel Dixen ny passiv

Medlemstal pr.1.maj 2012

Aktive 123 Passive 316

Kontakt med foreningen?

Benyt vores E-mail:
raf1917@post.tele.dk
døgnet rundt

Hold øje
med foreningens
hjemmeside !

www.raf1917.dk

OZ5RM: En nøgleroman

Det er med morsesøgler som med tandbørster og fyldepenne: Man låner dem ikke gerne ud, og jeg kunne ikke drømme om at sælge eller bytte de to nøgler, som vi her skal høre lidt om.

For *mange* år siden købte jeg en messingnøgle af en gammel radioamatør. Den trængte vældigt til at blive shinet op, både metal og træbasis, og den blev derfor skilt ad og poleret. Under arbejdet kom jeg til at tænke på, hvornår nøglen egentlig var fremstillet og hvor? Hov, dér på nøglearmen var der indgraveret med bittesmå bogstaver *E. Jünger Kiöbenhavn*. Naturligvis eksisterer dette firma ikke i dag, men en ven af mig, som havde adgang til gamle telefonbøger, tilbød at lede efter firmaet. Det tog lang tid, for selv i den ældste københavnske telefonbog fra 1883 fandtes det ikke. Men endnu tidligere havde man noget som hed adresselister, trykte fortegnelser over „bedrestillede borgere, forretninger og etablissementer“. Bingo! E. Jüngers Mekaniske Etablissement stod anført på adressen Dosseringen 17 i København 1873. Og på Nettet fandt jeg et billede af en fin, videnskabelig målestok fra Jünger, dateret 1860. Den er udstillet på DTU, så han måtte være en rigtig finmekaniker, og min morsesøgler er altså henved 150 år gammel! Ser man nærmere efter, er en del af armen, tæt på knoppen, fornicket. Det er nok for at sved fra

telegrafistens fingre ikke skal ætse messingen.

Sådanne telegrafnøgler blev fremstillet mange steder herhjemme, for de blev brugt på skibe, jernbanestationer, posthuse og på Københavns Hovedtelegrafstation i Købmagergade. Smukt mekanisk arbejde, og nøglen virker perfekt den dag i dag, så den er nok skyld i, at jeg på væggen har hængende et diplom for „vacker handmorse“. Et par gange om året afholder den nordiske radioamatørforening SCAG nemlig en såkaldt Straight Key Day. Her deltager mange norske, svenske og danske radioamatører, og når man indsender sin „log“, giver man samtidig points til nogle af de deltagere der er behageligt at lytte til.

Da jeg var ung telegrafist i 1950'erne, brugte de fleste en klassisk morsesøgler. Men ganske enkelte telegrafister, som måske havde sejlet på USA, vendte hjem med en *Vibroplex*. Amerikanerne kalder den en bug pga. den bille der er præget ind i navnepladen: på OXS point-to-point kaldte de gamle telegrafister den, lidt misundeligt, for en raslenøgle, og

tyskerne bruger navnet Schlackertaste. Kært barn har mange navne. Jeg sendte også længselsfulde blikke efter det flotte stykke mekanik, og så også hvor let og utrætteligt man kunne telegrafere med denne morsesøglerens Rolls-Royce. I 1954 brugte jeg så de fleste af mine sparepenge til at købe en Vibroplex Champion, og den har ikke forladt mig siden. I kender alle den specielle stil som er karakterisk for en Vibroplexnøgle: Prikkerne forløber ofte ganske hurtigt, og stregerne, som man jo selv må frembringe, er i forhold hertil ofte lidt for lange. Men det giver et bestemt rytme over signalerne – for mig er det *sweet music*.

Ser man nærmere efter på fotoet, er nøglen forsynet med *to speed weights*. Jeg opdagede hurtigt, at for mig gjorde det skriften mere afbalanceret når prikfrekvensen kunne reguleres ned under, hvad den oprindeligt er beregnet til. Derfor fik jeg en maskinmester på skibet til at lave en kopi af den vægt, der i forvejen sad på nøglearmen. Nu kunne jeg så sende temmelig korrekt. I hvert fald spurgte Lyngby Radio engang, mens jeg sendte en stribe radiobreve hjem over Syd-atlanten, om jeg havde en strimmel-sender ombord.

Vibroplexnøgler fremstilles den dag i dag i flere varianter og koster i USA 300-500 dollars.

Vil du høre en fremragende, kvindelig Vibroplex-operatør, så gå ind på <http://www.youtube.com/watch?v=RYhrSEERvbl&feature=related>

Her sendes det sidste telegram fra kyststationen KPH (King of the Pacific) på 500 kHz, da stationen i 1998 lukker ned. Klikkene hidrører fra det relæ der taster den store transmitter.

Rich Meilstrup, Rick@2830.dk

Henning Carlsens film „Erindring om mine Bedrøvelige Ludere“ havde præmiere 4.maj, forfatteren til denne artikel, Rick Meilstrup har lagt morse på lydsiden j.v.f. hans beskrivelse i Radiotelegraferen nr. 2, 2011.

Foto: Rick Meilstrup

Svendborg-100års jubilæum

Arkivfoto: Svendborg Navigationsskole på Færgevej

Den 1. december 1912 åbnede daværende forstander for Svendborg Navigationsskole Aage V. Tuxen sin private "Centralundervisningsanstalten i Radiotelegrafi" i bygningen på Færgevej.

Initiativet skal nok ses i lyset af Titanic-ulykken samme år, og Aage V. Tuxen fik straks stor søgning til sin nye skole.

Aage V. Tuxen skrev ved starten i 1912 i en brochure, at "Centralundervisningsanstalten i Radiotelegrafi" i Svendborg havde forbindelse til en station 100 km væk. Dette for at støtte uddannelsen under virkelige forhold. Fregatten "Jylland" lå den gang i bugten ved Juelsminde, og om bord sad en radiotelegrafist, der sendte og modtog telegrammer til og fra eleverne i Svendborg.

Der var dog ikke mange danske skibe med radiostation ombord, hvorfor de nyuddannede måtte søge hyre i udenlandske skibe, i stor konkurrence med de udenlandske kolleger.

De første år havde telegrafisterne ikke organiseret sig i en egentlig fagforening, men i perioden 1914-17 kommunikerede man bl.a. gennem det faglige tidsskrift "Gnisten". Først i 1917 tog en gruppe telegrafister initiativ til at danne Radiotelegrafistforeningen af 1917.

Fra forskellig side er der udtrykt interesse for at markere dagen for oprettelse af Nordens første radioskole. En planlægningsgruppe bestående af Geert Willendrup, Regner Seidler, Jan Preisler og Erik Rasmussen har holdt det første møde i Svendborg for at udarbejde program for festligholdelsen. Arrangementet vil finde sted på

SIMAC (tidligere Svendborg Navigationsskole) lørdag den 1. december. Alle interesserede er velkomne. Det endelige program for dagen vil blive meddelt senere.

På nuværende tidspunkt indsamles alle relevante oplysninger om Aage V. Tuxen og hans skole, og såfremt læsere af bladet skulle ligge inde med oplysninger af interesse, må man meget gerne kontakte medlemmer af planlægningsgruppen.

Erik Rasmussen - era@simac.dk - tlf. 7221 5652 og

Jan Preisler - jan.preisler@stofanet.dk tlf. 5783 4034

Wendelboe veterantræf

Der bliver nu fulgt op på sidste efterårs gode sammenkomst, idet der indkaldes til nyt træf torsdag den 13. september. Denne gang gælder udflugten Lyngby Radio. Man mødes ved indgangen lidt i 10 og vi har fået lovning på en spændende rundvisning m.v. i tidsrummet 10-12. Formodentlig får vi også noget at vide om fremtiden for OXZ, idet der jo er planer om at overføre funktionerne til SOK. Så mon ikke det er "sidste udkald", hvis man vil besøge vores tidligere så flittige samarbejdspartner. Adressen er Bag-sværd Møllevej 3, 2800 Lyngby.

Efterfølgende vil der være frokost i den nærliggende idyllisk beliggende "Nybro Kro".

Sidste frist for tilmelding er 19. august af hensyn til advisering til Lyngby Radio og Nybro Kro om deltagerantal.

Tilmelding: Knud-Helge Andreasen, tlf. 5485 9700

- mail: 1944kha@mail.com

Se også vores egen hjemmeside under adressen:
www.wendelboesradioskole.dk

1966:

E.B. Wendelboe ser til medens Knud-Helge Andreasen underskriver sit certifikat.

Svendborg-træf

Arkivfoto: Svendborg Navigationsskole på Graaesvej

For tiden arbejdes der på et nostalgisk træf i Svendborg en gang i løbet af efteråret for elever fra Navigationsskolens radioafdeling i 1950' og 60'-erne.

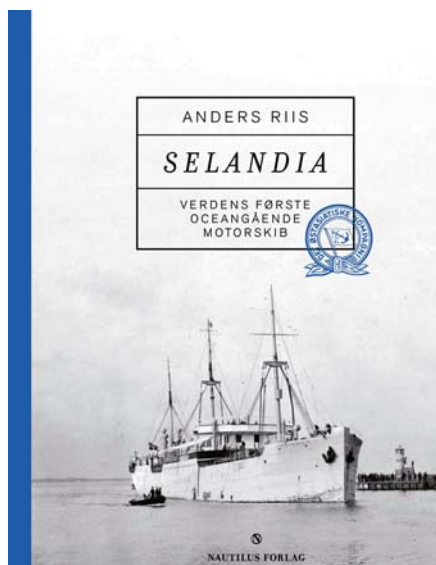
På nuværende tidspunkt har omkring en snes personer givet positivt tilsagn om deltagelse, men der er bestemt plads til flere.

Henvendelse kan ske til Alice Sander Nielsen, tlf. 6220 1212 (træffes bedst efter kl. 20.30) eller til Finn Illum Jørgensen, tlf. 6613 8877 - email: finnillum@gmail.com

Der vil senere blive oplyst om endeligt tidspunkt og nærmere program for arrangementet (bl.a. på foreningens hjemmeside).

Nye Bøger til lystlæsning

I år er det 100 år siden verdens første oceangående motorskib stod ud på sin jomfrurejse, nemlig ØKs „Selandia“.

Skibet blev skabt i et samarbejde mellem ØK og B&W, og det var en kombination af H.N. Andersens visioner og et team af dygtige ingeniører hos B&W, der drev værket. Det var en helt ny teknologi, der blev skabt. Jomfruturen var ikke helt uden tekniske kvaler, men alligevel var „Selandia“ fra første færd en enestående succes.

H.N. Andersens udprægede sans for at knytte de rette forbindelser til både erhversliv og kongefamilier herhjemme i Europa, såvel som i Fjernøsten, gjorde at honoratiorens rigt mål bivånedes „Selandias“ rejse. Og også gerne rejste med det, for der var ikke sparet på passagerapteringen, hvor der var plads til 24 gæster. Her var luksuriøse kamre, promenadedæk, spisesaloner, musiksalon, separate toiletter mm. Alt forarbejdet i udsøgte materialer efter tidens smag.

Men „guldet“ var dog under dæk: Den store epokegørende dieselmotor, som B&W havde erhvervet licensen til og videreudviklet. Det er da også den, Winston Churchill, daværende marineminister, viser den største opmærksomhed, da han gæster „Selandia“ på dens anløb i London.

I ca 50 år har man indtil da

anvendt kulfyrede dampmaskiner til fremdrift af skibe, både som supplement når vinden ikke slog til eller som eneste drivkraft. Fregatten „Jylland“ som blev søsat i 1860, havde kulfyret dampmaskine ombord, og „Jylland“ havde derfor en skorsten, som iøvrigt kunne hæves og sænkes af hensyn til sejlføringen. „Selandia“ havde ikke brug for en sådan til dieselmotoren, men blev udstyret med 3 master, med en rå på fokkemasten til signalføring, og antennen til radiostationen ophængt mellem de to bagerste. På Østen førte dette design til den kendte betegnelse for denne nye skibstype :Three pieces of bamboo and no fut-fut!

På en af prøveturene op gennem sundet medfører „Selandias“ banebrydende design, at damperen „Skandia“ antager „Selandia“ for en haverist pga den manglende skorsten, og trods gentagne signaler fra „Selandias“ tyfon, for at få „Skandia“ til at overholde søvejsreglerne reagerer Malmø-damperen ikke. En kollision afværger dog i sidste øjeblik.

Bogen om „Selandia“, om tilblivelsen i samarbejde med B&W, og siden skibets lange liv, er spændende læsning. Der berettes om de mange udfordringer nykonstruktionen medførte, om den sejrige præsentationssejlsads, ind i mellem afløst af „dagbogsnotater“ fra Selandias rejser. Mange billeder undervejs supplerer fortællingerne på bedste vis.

Bodil Laursen

Selandia
– verdens første oceangående
motorskib

Af Anders Riis

232 sider

Format 21x26 cm, lærredsbind og
smudsomslag

299,- kr.

ISBN 978-87-90924-75-1

Bogen findes i såvel en dansk som
en engelsk udgave.

Nautilus Forlag

Bakkegårdsvej 28

3300 Frederiksværk

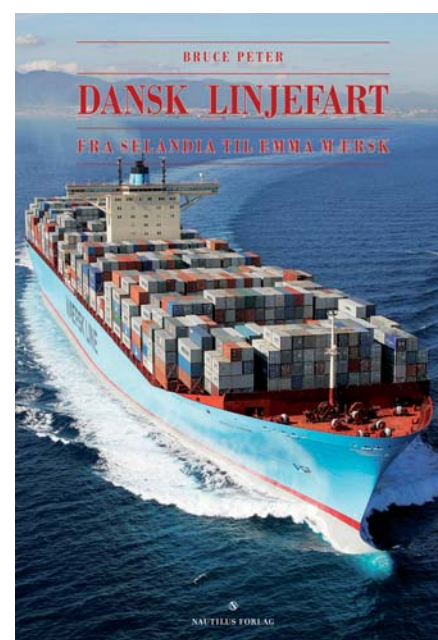
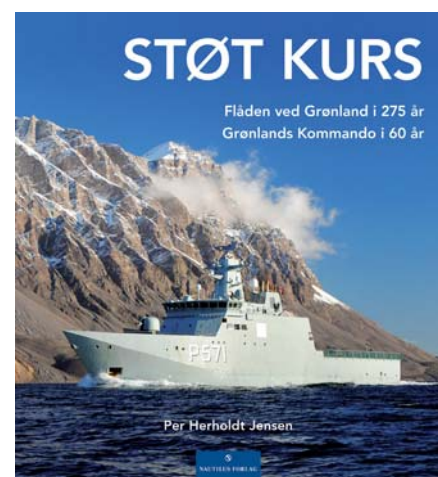
Tlf. 4772 2266

www.forlagetnautilus.dk

Hundredeåret for „Selandias“ tilblivelse har ikke alene affødt en flot bog ,men også en dokumentarfilm: „M/S Selandia, Magten over havet“. Den vises første gang den 21. maj kl. 20.50 på DR K. Filmen vises også 22/5, 30/5 og 1/6.

Ligeledes er der hele året en stor særudstilling om M/S Selandia, verdens første oceangående dieselmotorskib.på DieselHouse i København
Åbningstider: Mandag til torsdag 10-16. 1. og 3. søndag i hver måned kl. 10-13.30.

Andre anbefalelsesværdige nyudgivelser fra forlaget Nautilus er bøgerne: “Støt kurs -Flåden ved Grønland i 275 år & Grønlands kommando 60 år“, samt „Dansk linjefart- fra Selandia til Emma Mærsk“.

”Titanic – De Danske Fortællinger”

Ny bog om ”Titanic”

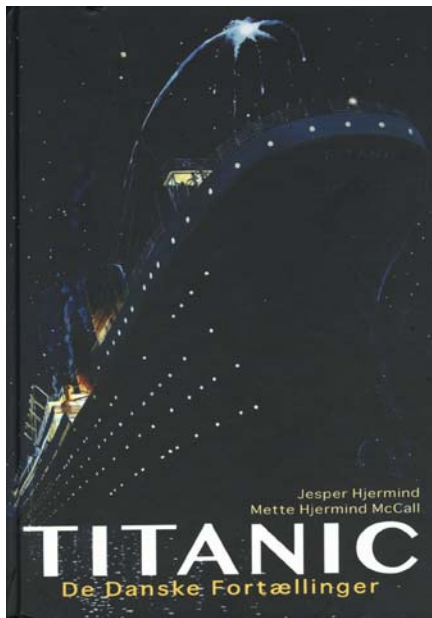
Den 15. april udkom en bog om ”Titanic” med fokus på de danske ombordværende og deres skæbne, skrevet af Jesper Hjermand og Mette Hjermand McCall.

Der ligger mere end 20 års forskningsarbejde til grund for denne bog, idet Jesper Hjermand, som leder af Lokalhistorisk Arkiv i Viborg, i 1988 opdagede en upåagtet avisartikel om en af de ombordværende dansker, Hans Christensen Givard, der stammede fra den lille midtjyske landsby Kølsen. Denne artikel fik Jesper Hjermand til at interessere sig for de øvrige ombordværende danskeres baggrund og livsbane samt deres udrejse med ”Titanic”. Bogen igennem mærker man, hvorledes Jesper Hjermand med historisk indsigt engageret har indsamlet, bearbejdet og nu præsenterer hele dette univers, der går mere end 100 år tilbage.

Mette Hjermand McCall er niece til Jesper Hjermand, uddannet journalist og bosat i Californien. Gennem de seneste 10 år har hun ved research samt kontakt til amerikanske efterkommere kunnet komplettere de nuancerede levnedbeskrivelser.

Bogen indledes med en redegørelse for bygning af skibet samt afrejsen fra Southampton. Man får endvidere indblik i hvorledes rederiets danske agent, Joachim Prahl, med hovedkontor i Nyhavn og salgssteder over hele landet betjente den danske befolkning på et tidspunkt, hvor emigration til USA er på sit højeste. Gennem mange gode samtidige fotooptagelser samt illustrationer fra rejsebrochurer får læserne fint indblik i forholdene ombord.

De danske ombordværende bliver hver især omtalt individuelt, så man kan leve sig ind i de enkelte personer og deres skæbne. Karla N.K. Andersen får selvfølgelig særlig omtale, idet hun jo som overlevende efter-

følgende ved flere lejligheder har fortalt om ulykken.

Selve katastrofen beskrives i detaljer ligesom redningsaktion og efterfølgende søforhør og retssag behandles.

Bogen slutter med afsnit om eftertidens mange gisninger og påfund i forbindelse med katastrofen i form af film, bøger, søredning, merchandise, udstillinger og dykning på vraget.

Det er en fornøjelse at blade sig gennem bogen med dens klare opbygning og de utrolig mange fine illustrationer. Specialtrykkeriet Viborg står for trykning, som er af høj kvalitet, og der medfølger plan over skibets mange dæk i plakatstørrelse (A2).

Bogen tilbydes foreningens medlemmer til specialpris – se herom på foreningens hjemmeside eller kontakt forlaget.

Jan Preisler

”Titanic – De Danske Fortællinger”
192 sider – rigt illustreret.
ISBN: 978-87-90281-05-2

Forlaget Viborg
Tlf. 3311 4243
www.forlagetviborg.dk

Digtet „Den Traadløse Synger“, trykt i „Radiotelegraften“ 1962 under overskriften „For 40 år siden“ Marts 1922:

Antennen synger sin sælsomme Sang,
hen over Vind og Vove.
Hvad er det for Toner – en Orgelklang
som Bruset i tavse Skove.
Den synger om Glæde, om Liv og Lyst,
om Hjertes, der knustes i Menneskets Bryst.
Den bryder sin Bane med Lynets Hast,
og bringer sit Budskab om Haabet, der brast.

Der bruser en Bølge i Æterens blaa
henover vildsomme Veje,
den søger til fjerne Kloder at naa
langt ud over Menneskets Eje,
den sejler i Rummet med svimlende Fart,
og iler mellem Stjerner, der straalers saa klart.
Den vandrer paa steder, hvor Sjælene bo,
og bringer os Bud fra den evige Ro.

Hvor gaar du hen med din gribende Sang?
Hvem har din Tone dig givet - ?
Træffer du Sjæle, der var en Gang,
der talte til dig om Livet
bag Stjernernes Tæppe i Længslernes Land,
hvor Solen gaar ned i en luende Brand,
du kommer tilbage, du svigter mig ej,
aah sig mig engang, hvad du saa paa din Vej.

(„Søfarten“)

„75 år på bølgelængde“ kan udleveres gratis på foreningens kontor eller leveres pr. post mod dækning af ekspedition. og porto kr. 50.

Bøjes klumme

Løn baseret på anciennitet – er det rimeligt?

Ancien er fransk og betyder gammel eller mangeårig. Og anciennitet er således et begreb, der ligger til grund for en hævdevunden aflønningsform i mange kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet, men det er også en omstridt aflønningsform, for er den retfærdig, er den rimelig? Det har vi i RAF altid hævded, fordi anciennitetsløn tilgodeser de kolleger, der loyalt arbejder for den samme arbejdsgiver år efter år. Korpsånd kunne man kalde denne holdning. Men må man af en eller anden grund forlade en arbejdsgiver og bliver ansat et nyt sted, får den nye arbejdsgiver en rutineret medarbejder, hvis løn bør afspejle den rutine og dygtighed, vedkommende besidder. Derfor indførte man tidligt i vore overenskomster et princip om overførsel af anciennitet, så man bliver indplaceret på et højere løntrin, end den begyndelseshyre, der er normen for en nyansat.

Anciennitetslønskalaer er således et gode, men der er et indbygget faremoment, hvis lønskalaen bliver for lang, for det betyder, at slutlønnen skubbes lang t ud i fremtiden, og det er uholdbart. Anciennitetslønskalaen i vore overenskomster med Dansk Dampskibsrederiforening (Danmarks Rederiforening) blev som årene gik for lang, så slutlønnen først blev opnået efter 30 års arbejde som radiotelegrafist. Det skyldtes hovedsagelig, at de gamle kolleger ønskede at forlænge lønskalaen, mens de yngre kolleger reagerede ret heftigt mod denne tendens. Der måtte indføres en reform, og det fik vi ved reglen om overførsel af anciennitet. Kollegerne i staten havde også for lange anciennitetsforløb, så også her fik vi indført overførsel af anciennitet fra søen til land-

tjenesterne, så indplacering på højere løntrin kunne effektueres.

I statstjenesten havde vi i mange år en særlig ugunstig ordning for ugifte radiotelegrafister. De fik kun 2/3 dyrtidstillæg. Først når de blev gift, eller som ugifte fyldte 30 år fik de fuld dyrtidsportion.

Da foreningen i sin tid organiserede stationspersonale i Grønlandsfly, stod vi overfor det klassiske problem: anciennitetsløn. Skulle vi fortsætte ad den vej? Grønlandsfly var indstillet på anciennitetsløn, men havde allerede i sit eget lønmønster opstillet tre lønklasser: assistenter, overassistenter og kontrollører. Det gav en vis spredning og et forfremmelsesprincip, der som sagt var grundlagt, før foreningen overtog forhandlingsretten. Belært af mange års erfaringer og stridigheder om anciennitetslønsprincippet, tænkte vi os godt om og fandt, synes jeg, en smart løsning på problemet. Vi vedtog, at en lønskala højst måtte have en længde på 12 år, det vil sige at man automatisk kom på slutløn efter 12 års tjeneste i Grønlandsfly. Under forhandlingerne ønskede stationsmedarbejdere, der var på slutløn, selv-

følgelig at skalaen skulle forlænges for på den måde at opnå en højere slutløn, og det dilemma løste vi ved at tilføje et trin til lønskalaen og samtidig skære første løntrin bort, således at lønskalaens længde forblev på 12 år. De, der var på første løntrin og sluttrin, var glade, mens de, som befandt sig på vej op gennem lønskalaen, var mindre tilfredse. Det var der ikke noget at sige til, men de fik dog alle en generel lønforhøjelse, så de også mærkede lønfremgang.

I diskussionerne om begrebet anciennitetsløn fremkom der et bemærkelsesværdigt forslag: „Den omvendte anciennitetslønskala“. Forslaget var naturligvis ikke realisabelt, for hvem ville seriøst gå med til at gå ned i løn, efterhånden som man blev ældre i tjenesten. Vel, der var heller ikke nogen, der tog forslaget eller argumentet alvorligt. Det gik kort og godt ud på, at begyndelselønnen skulle være relativ høj, fordi unge kolleger skulle forsørge eller medforsørge en familie på eksempelvis kone og 2 eller 3 børn, og det er dyrt. Efterhånden som familien blev mere selvforsørgende skulle den unge kollega gå ned i løn i overensstemmelse med ideen om den omvendte anciennitetslønskala. I realiteten ville man ikke føle nogen lønnedgang, sagde forslagsstilleren, fordi de generelle lønforhøjelser år efter år ville kompensere for følgerne af den omvendte anciennitetslønskala.

Men som sagt, forslaget var vel nærmest ment som et spøgefuldt argument – en ærbødig reverens til det sociale sammenhold – også kaldet solidaritet.

S. Bøje Larsen

